

Tig kansen in het lokaal sociaal domein

Dit is het nulnummer van **g**. Je zou het een verkiezingsnummer kunnen noemen, want het is vooral gericht op de leden van de gemeenteraden die op 21 maart 2018 zijn gekozen. Het onderwerp van **g** is het lokaal sociaal domein, sinds kort de even fundamentele als uitdagende opgave voor én in de gemeenten. Een opdracht die je kunt typeren als 'voor een gezonde gemeenschap'. Gezond niet in de zin van 'niet ziek', maar als het vermogen om regie te voeren over je eigen leven en te kunnen omgaan met de uitdagingen van het leven. En gemeenschap vooral in de betekenis van samen, gemeenschappelijk. De doelen klinken nogal vanzelfsprekend. Maar het realiseren daarvan is dat waarschijnlijk minder.

Waarom richten we ons met dit nulnummer op de nieuwe gemeenteraden? Met de decentralisaties is in 2015 een fundamentele kanteling in gang gezet in het openbaar bestuur en in de praktijk van het sociaal domein. Een kanteling van oud naar nieuw, middenin de zittingsperiode van de gemeenteraden die afzwaaien. De raden die nu zijn aangetreden, vormen zo de eerste generatie die zich volledig kan concentreren op het lokaal sociaal domein 2.0. Dat is in veel opzichten een bijzondere uitdaging.

Welnu. De inzet van **g** is om eenieder die zich betrokken weet bij het lokaal sociaal domein 2.0 – de gemeenteraden voorop – een paar ervaringen en inzichten van hun voorgangers en andere kwartiermakers voor te schotelen. 'De transitie', zoals de decentralisaties ook wel worden genoemd, heeft immers een intensief leerproces in gang gezet. Voor alle betrokkenen en voor onbepaalde tijd. Het is allesbehalve een planbaar proces (Noten, p. 4). Het gaat per definitie gepaard met veel onzekerheid (Helderman, p. 22) en vraagt om experimenteren en mét en ván elkaar leren (Putters, p.11). **g** wil een bijdrage leveren aan dat transformatieproces. Ook na dit nulnummer en ook op andere manieren dan met een tijdschrift.

Wie zich betrokken weet bij het lokaal sociaal domein – en voor wie geldt dat eigenlijk niet? – kent ongetwijfeld de grote behoefte aan informatie, antwoorden, tips. Praktische informatie over vragen als 'hoe bevorder je participatie en zelfredzaamheid?', 'hoe verbreed je de blik op gezondheid?' en 'wat kun je doen om kwetsbare burgers te laten meedoen?'. Of over vragen als 'transformeren de aanbieders van ondersteuning en zorg wel mee?' en 'is iedereen wel zo zelfredzaam als we zouden willen?'. Om maar te zwijgen over hersenkrakers als 'hoe maken we als gemeente de omslag in denken en doen naar de burger centraal?' en 'hoe buigen we sturen op centen om in sturen op maatschappelijk resultaat?'. Plus, onvermijdelijk, 'welk bestuursmodel past het beste bij al die onzekerheid?'.

Erik Lieber
hoofdredacteur

In deze **g** komen al deze – en nog meer – vragen, aan de orde. Maar vooral kunt u lezen hoe de mensen uit de praktijk de afgelopen jaren op zoek zijn gegaan naar passende antwoorden, die vaak per situatie verschillen. Het zijn reflecties op onderliggende kwesties, zoals de nieuwe relatie gemeente-burger-maatschappelijke organisaties (Putters, p. 11), de bredere blik op gezondheid (Noten, p. 4, Vitaal Vechtdal, p. 6, en nog eens Putters) en het belang van preventie (Van Eijndhoven, p. 24, en Don, p. 34). Het zijn ideeën over een lerende uitvoeringspraktijk (Ten Berge, p.38, en Putters), de noodzaak daarbij van experimenteren (vijf wethouders, p. 12) en bestuurlijk pragmatisme (Helderman, p. 22). Dat levert duidelijke adviezen op. Bijvoorbeeld: ga sturen op maatschappelijke resultaten en niet op domeinen (Kruiter & Eidhof, p. 40, en Ten Berge, p.38) en kijk daarbij verder dan de prijs (Streng, p. 36). In diverse bijdragen kunt u lezen dat initiatief, lef, ondernemerschap en bevologenheid u de komende raadsperiode bijzonder goed van pas kunnen komen.

Verder ook veel tips van praktijkorganisaties (bijvoorbeeld p. 26), inclusief partijen van buiten de zorg (nog eens Streng, en Frissen, p. 43). Zet ervaringsdeskundigen in (Alblas, p. 20) en zoek de zwarte zwanen (Kruiter & Eidhof, p. 40). En draai de rollen tussen bestuurder en burgers gewoon eens om (Gooi en Vechtstreek, p. 30). Met enig gevoel voor zelfspot schetst een wethouder de waarde van het als gemeente om de tafel zitten met burger of patiënt: 'En toen bleken ze ineens heel redelijke ideeën te hebben' (Bakker, p. 32).

Tig kansen dus voor de nieuw gekozen gemeenteraden op hun weg in het lokaal sociaal domein 2.0, op weg naar een gezonde gemeenschap. Dat is denk ik de boodschap van dit nulnummer van **g**. Met kennis, ervaringen, meningen en mindsets van u en voor u. Ook wij hebben ons nog maar net geïnstalleerd. Maar wat ons betreft gaat u nog veel van **g** horen, nee: gaan wij nog veel van elkaar horen. De voormalige staatssecretaris Martin van Rijn was duidelijk in zijn boodschap over de decentralisaties, die hun beslag kregen onder zijn bewind: het lokaal sociaal domein kan alleen een succes worden als de sector haar succes ook kan gaan vieren. Aan **g** zal het niet liggen!